

غفلت ۳۴ :

غفلت زدایی :

۶- تفکر (قسمت دوم)

فرق میان: تعقل، تفکر، تذکر

و تعقل و تفکر و تذکر در خلقت‌های خداوند و در مقام ائمه معصومین علیهم‌السلام
 يُبَسِّئُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَ الرِّيتُونَ وَ النَّخِيلَ وَ الْأَعْنَابَ وَ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ
 يَتَفَكَّرُونَ (نحل/۱۱)

خداوند با آن (آب باران)، برای شما زراعت و زیتون و نخل و انگور، و از همه میوه‌ها
 می‌رویاند مسلماً در این، نشانه روشنی برای اندیشمندان است.

وَ سَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَ النَّهَارَ وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ وَ النَّجْمُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
 لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ (نحل/۱۲)

او شب و روز و خورشید و ماه را مسخّر شما ساخت و ستارگان نیز به فرمان او
 مسخّر شمایند در این، نشانه‌هایی است (از عظمت خدا)، برای گروهی که عقل خود را
 به کار می‌گیرند!

وَ مَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ (نحل/۱۳)

(علاوه بر این)، مخلوقاتی را که در زمین به رنگ‌های گوناگون آفریده نیز مسخّر
 (فرمان شما) ساخت در این، نشانه روشنی است برای گروهی که متذکّر می‌شوند!

* در آیات فوق، بعد از بیان سه بخش از نعمت‌های الهی مردم را دعوت به اندیشه
 کرده منتها در یک مورد می‌فرماید:

در این‌ها نشانه‌هایی است برای قومی که تفکر می‌کنند،

در مورد دیگر می‌فرماید برای قومی که تعقل دارند،

و در مورد سوم برای قومی که متذکر می‌شوند.

این اختلاف تعبیر مسلماً جنبه تفنن در عبارت ندارد، بلکه آنچه از روش قرآن

می‌دانیم هر کدام اشاره به نکته‌ای است، و شاید نکته این تفاوت آن باشد که:

در مورد الوان نعمت‌های موجود در زمین آن قدر مساله روشن است که تنها تذکر و

یادآوری کافی است.

ولی در مورد زراعت و زیتون و نخل و انگور و به طور کلی میوه‌ها کمی بیشتر

اندیشه لازم است، تا به خواص غذایی و درمانی آن‌ها آشنا شویم، به همین جهت تعبیر

به "تفکر" می‌کند.

اما در مورد تسخیر خورشید و ماه و ستارگان و اسرار شب و روز باز هم اندیشه

بیشتری لازم است، لذا تعبیر به "تعقل" که گویای سطح بالاتری از اندیشه است

فرموده.

(تفسیر نمونه، ج ۱۱، ص: ۱۷۶)